

Älmsta rektorsområdes plan mot kränkande behandling, trakasserier och sexuella trakasserier

Planen gäller för verksamhetsåret 2019

Innehåll

Introduktion och vision	3
Delaktighet – alla som deltar i arbetet	3
Så här gör vi planen känd och tillgänglig	3
Utvärdering – så här gick arbetet med förra årets plan	3
Kartläggning	6
Verksamhetens analys efter kartläggningen	6
Det här kommer vi att göra för att förebygga kränkningar i vår verksamhet	7
När personal får kännedom om att ett barn/elev utsatts för kränkande behandling, trakasserier eller sexuella trakasserier hanterar vi det på följande sätt	9
Arbetet med att skapa trygghet och studiero för alla elever i skolan och i fritidshemmet	10
Polisanmälan av brottsliga handlingar	11
Barnperspektivet	11
Bilaga 1	
Definitioner av kränkande behandling enligt skollagen (2010:800) kap. 6.....	12
Definitioner av trakasserier enligt diskrimineringslagen (2008:567)	12
Definitioner av sexuella trakasserier enligt diskrimineringslagen (2008:567)	12
Bilaga 2	
Diskriminering enligt diskrimineringslagen (2008:567)	13
Hur diskriminering kan gå till.....	13
Diskrimineringsgrunderna	13
Bilaga 3	
Förordningen om barns och elevers deltagande i arbetet med en plan mot kränkande behandling.....	14
Samband mellan skollagens och diskrimineringslagen i upprättandet av planen mot kränkande behandling, trakasserier och sexuella trakasserier	14
Förbud mot repressalier	14
Bilaga 4	
Tips på information och material som verksamheter kan använda i sitt förebyggande arbete...	15

Introduktion och vision

Norrtälje kommuns alla verksamheter – från förskolan till vuxenutbildningen bedriver ett målinriktat och förebyggande arbete för att motverka att barn och elever utsätts för kränkande behandling, trakasserier eller sexuella trakasserier.

I alla våra verksamheter råder nolltolerans mot kränkande behandling, trakasserier och sexuella trakasserier. Med nolltolerans menar vi på Älmsta rektorsområde att alla vuxna agerar som goda förebilder. All personal reagerar och agerar för att motverka kränkningar. Det är skollagen och diskrimineringslagen som styr vårt arbete på det här området. Det förebyggande arbetet som beskrivs i den här planen syftar till att skapa en miljö som är trygg och säker för alla elever i våra verksamheter.

Delaktighet – alla som deltar i arbetet

I kommunens förskolor och skolor deltar personal, elever och vårdnadshavarna i arbetet med att förebygga kränkande behandling, trakasserier och sexuella trakasserier.

På våra skolor gör vi så här för att alla ska bli delaktiga och informerade om planens innehåll:

- Eleverna deltar i den årliga kartläggningen genom att de besvarar frågor i trygghetsenkäten.
- Eleverna deltar i klassråd, elevråd och eller mentorstid.
- Vårdnadshavarna i förskoleklass, årskurs 3, årskurs 6 och årskurs 8 får möjlighet att delta i den årliga "våga-visa"-enkäten.
- Varje verksamhet går igenom planen på föräldraråden och/eller föräldramöten.
- Skolans trygghetsenkät och elevråd och de synpunkter som kommer fram där beaktas i upprättandet av planen mot kränkande behandling, trakasserier och sexuella trakasserier.

Så här gör vi planen känd och tillgänglig

Planen finns på Unikum som är kommunens skolplattform, och på Norrtälje kommuns webbplats under varje verksamhet. En ny plan uppdateras senast 30 november varje år. Den finns också tillgänglig för personal i OneNote/Älmsta rektorsområde.

Resultat från förra årets plan:

Elmsta skola:

Lågstadiet på Elmsta har arbetat med ordet KRAM och vad de olika bokstäverna står för (Kamratskap, Respekt, Ansvar och Mod). De har satt upp alster som beskriver orden i korridorerna utanför sina klassrum. Personalen på lågstadiet har under hela ht-18 haft gemensamma planeringar kring innehållet av värdegrundsarbetet. På lågstadiet har man haft fem tysta minuter i matsalen för att skapa mer matro när eleverna äter.

Mellanstadiet startade under våren med projektet Glada Hudik. Det är okej att vara olika. Under våren har de planerat och genomfört lekar för sin yngre skolkamrater. De har också haft samtal kring olika värdeord.

De har tränat på en sång tillsammans i åk 4 och 5 och som de sen framförde på storsamlingen. De har gjort 3-hörns-övningar som handlar om lögnen och arbetat med adjektiv/egenskaper och gjort charader om dessa. Eleverna har fått reflektera över såväl sina egna- som kamraternas egenskaper.

Under läsåret har eleverna i blandade åldersgrupper "kompisgrupper" på hela skolan haft olika aktiviteter, t.ex. idrottsaktiviteter, lekstunder, lästema, storsamlingar, tipspromenader.

Vi har utökat antalet rastvärdar som bär gula västar för att synas bättre. Alla rastvärdar har bestämda områden för att öka tryggheten för eleverna. Resultatet från förra årets trygghetsenkät visade att elever kände sig otrygga på vissa områden på skolgården. De upplevde också att det var svårt att se vart personalen befann sig, därav dessa förändringar.

Elmsta fritids: Vi har tränat på samarbete, kommunikation, problemlösning och smidighet genom olika lekar. För att vi alltid ska kunna ha tillsynen av eleverna säkerställd så måste det vara minst fem elever som går ut för att en vuxen ska kunna följa med ifall elever vill gå ut när ordinarie verksamhet är inomhus. All personal bär gula västar vid uteaktiviteter och de yngsta eleverna bär också gula västar för att öka synligheten.

Grisslehamns skola: Vi har gemensam idrott där vi tränar rörelselekar och arbetar tillsammans i samarbetsövningar. F-3 har arbetat med vänskap, inkludering och ensamhet i temaområdet "Knyttet", 4-6 arbetar med att ta ställning, tycka och tänka. Vi diskuterar begrepp som mobbning och kränkning. Alla vuxna som är rastvärdar eller är bussvärdar bär orangea västar för att synas bättre.

Grisslehamns fritids: Vi har börjat med "veckokollen". Vi har storsamling när skolan slutat på fredagar, där vi går igenom veckan som gått. Vi tar upp bra och dåliga saker som hänt under veckan. Vi går laget runt så att alla får säga vad de vill och bli lyssnade på. Det är ett bra sätt att reflektera över det som varit bra och det som varit mindre bra. Vi lyfter olikheter och känslor och försöker hitta lösningar tillsammans på det som kommer upp.

Bl.a. så tog eleverna upp att de ville ha samarbetsövningar. Så nu har vi börjat med "veckans kluring". Alla vuxna som är rastvärdar eller är bussvärdar bär orangea västar för att synas bättre.

Norrsundsskolan:

Vi tillsätter bussvärdar vid busshållplatsen när eleverna ska hem och står och väntar där eftersom det förekommit konflikter.

De stora elevgrupperna i åk 7 och 8 har delats till två grupper i respektive årskurs. I åk 7 har de mentorsböcker där de skriver om veckans "kanon" och veckans "kalkon" samt ifall de känt sig utsatta eller om de sett någon annan bli retad eller kränkt.

De har haft ett värdegrundsarbete med inriktning på elevernas internetvanor. De har genomfört en enkät om nätvanor och sociala medier i syfte att inventera elevers internet-vanor, starta tankar kring dessa och vad som kan vara överdrivet mycket internet-användande. Eleverna har pratat om rättigheter och skyldigheter på internet, om att främja och skydda sina rättigheter på nätet. De har utgått ifrån Barnkonventionen och arbetat kring att skapa egna nätkonventioner.

Norrsundsskolan har också deltagit i musikhjälpens insamling av pengar till ett internationellt projekt som ska stärka rättigheterna för personer med funktionsnedsättning. "Alla har rätt funka olika" i åk 6-9 med luciatåg, cafeteria, försäljning, lotteri och elevarbeten under vår kulturkväll i december. Skolan har hemklassrum, tydliga skyltar, skärmväggar, fasta placeringar i klassrummet, SOS-lådor med olika hjälpmedel såsom hörselkåpor och stressbollar. Vi på skolan arbetar med att alla elever har rätt att lyckas utifrån sina förutsättningar och känna trygghet.

Så här gick det:

Resultatet vi kan se av arbetet på **Elmsta skola** med KRAM är en ökad förståelse hos eleverna för vad KRAM står för. Att kunna omsätta värdeorden i verkligheten. Personalen har haft gemensam planeringstid och genom kollegialt lärande har lärarna fått ett mer likvärdigt förhållningssätt och innehåll i undervisningen kring värdegrunden. De fem tysta minuterna i matsalen har lett till bättre matro. Eleverna äter mer och bättre och kommer ner i varv. De gemensamma aktiviteterna på hela skolan har varit positivt för att vi ser att eleverna knyter nya relationer mellan varandra och att eleverna också lär känna fler vuxna på skolan. De utökade antalet rastvärdar har resulterat i färre konflikter mellan eleverna.

Elmsta fritids: Sedan regeln om att samla in mobilerna på fritids, har vi uppmärksammat att eleverna börjat leka mer och mer med varandra.

Grisslehamns skola: Just nu på skolan är klass F-3 färdiga med området "Knyttet" och arbetar nu med handbok för superhjältar, en bok som behandlar mobbing. Ibland har de även hemlig kompis. Klass 4-6 har diskussioner om kamratskap och förhållningssätt. Vi samarbetar i olika aktiviteter och olika grupper med skolarbetet. Tillsammans på hela skolan fortsätter vi med gemensamma lekar och samarbetsövningar t ex fyrahörn övningar. Vi har bra stämning på skolan. Vi arbetar vidare med diskussioner, samarbetslekar, stormöten och klassråd där värdegrund diskuteras.

Grisslehamns fritids: Barnen har blivit mer benägna att hitta lösningar på konflikter. De har även blivit bättre på att se sin egen del och inte bara skylla på någon annan. Vi ha dagliga diskussioner om förhållningssätt och kamratskap. Vi har även veckans stationer med planerade aktiviteter för en lugn och trygg miljö. "Stationstänket" har genererat i en lugnare innemiljö.

På **Norrundsskolan** upplever lärarna att deras arbete med att motverka kränkningar har lett till att eleverna i väldigt liten skala har kränkt varandra. Endast två kända fall av kränkningar som lett till anmälningar skedde under hösten 2018. Båda anmälningar har följts upp, och ingen fortsatt kränkning har ägt rum.

De här områdena fortsätter vi att arbeta med under detta läsår:

På **Elmsta skola** fortsätter vi arbetet med värdegrunden genom att ha våra kompisgrupper och att göra olika aktiviteter och samarbetsövningar tillsammans. Vi fortsätter med fem tysta minuter i matsalen med mellanstadiet som också kommer att starta med det på vårterminen. Vi har nu en fungerande inloggning på "värdegrund.se" som vi ska börja använda oss av i vårt värdegrundsarbete. Vi fortsätter med att ha samma antal rastvärdar under detta läsår som förra terminen då det fortfarande är en källa till konflikter.

På **Elmsta fritids** fortsätter vi med regeln om fem elever för att en vuxen ska kunna följa med när ordinarie verksamhet är inomhus. Vi fortsätter med att samla in mobilerna. Vi fortsätter arbetet med vår värdegrund med olika lekar med temat samarbete, kommunikation, problemlösning och smidighet.

Grisslehamns skola: Vi har ett fortsatt gott klimat på skolan. Vi har under flera årstid arbetat med värdegrunden över gripande på hela skolan. Vi börjar alltid terminerna med olika gruppövningar från årskurs F-6. Vi har Faddergrupper från F-klassen till klass 6. Vi tycker att alla aktiviteter inom värdegrundsarbetet är viktiga och fyller en funktion.

I vårt arbete den senaste tiden har vi fokuserat på språket då barnen har använt otrevliga ord mot varandra. Vi har arbetat med att våga vara sig själv och våga säga nej. Vi har sett filmer från UR och diskuterat dem Språkbruket har redan blivit bättre, men vi fortsätter med det arbetet för att få ett vänligare och trevligare språk mot varandra. Ett fortsatt arbete måste finnas för att bibehålla god

kamratskap och god stämning på skolan. En ständigt pågående diskussion kring vädergrundsarbetet finns hos personalen. När konflikter uppstår i kamratgrupper, då agerar personalen på en gång enligt våra rutiner. Insatserna kan t.ex. vara rastvakter som har fokus på ett visst ställe eller möten med föräldrar.

Grisslehamns Fritids: Vi fortsätter med veckokollen som fallit väl ut. Barnen har trots tidigare protester, förstått fördelarna med att ha stationer. Materialet blir mer synligt och man provar på sådant man förr valde bort. Ett fortsatt arbete måste finnas för att bibehålla en god kamratskap och god stämning på skolan. Personalen arbetar i både skola och fritids och har en helhetssyn på verksamheten. En ständigt pågående diskussion kring vädergrundsarbetet finns hos personalen.

På **Norrsundsskolan** fortsätter vi att arbeta med värdegrunden som ett tema i åk 7-9. Med flickorna i åk 7 har vi förutom temarbetet också lagt särskilt vikt på värdegrundsarbetet i "tjejgrupp" under hösten. Vi fortsätter med bussvärdarna och vårt deltagande i Musikhjälpens insamling.

Kartläggning

För att hitta och identifiera områden där eleverna riskerar att utsättas för kränkande behandling, trakasserier eller sexuella trakasserier undersöker vi skolans miljö på följande sätt:

- Enkäter
- "Incidentrapporter" – anmälningarna till huvudman om kränkande behandling, trakasserier och sexuella trakasserier. Sammanställning kan fås av utredare på BoU
- Genomgång av rutiner och regler
- Oro – konflikter i elevgrupper
- Sociala medier (Norrsund skola)
- Vuxennärvaron – och personalens bemötande, förhållningssätt (våga visa, trygghetsenkäten)
- Språkbruket undersöka förekomst av kränkande jargong – mellan barn/elever och mellan vuxna – barn/elever. (våga visa, trygghetsenkäten)
- Skolfrånvaron

Verksamhetens analys efter kartläggningen

Vi har identifierat några områden i vår verksamhet som riskområden. För att förebygga att kränkande handlingar sker kommer vi under året att arbeta för att det inte ska uppstå problem på dessa områden. Syftet med vårt förebyggande arbete att elevernas miljö ska bli trygg och säker.

Detta har vi identifierat:

Rasterna på våra tre skolor är alltid ett riskmoment då många elever är ute. Exempelvis på Elmsta skola finns det skolgård på tre sidor av byggnaden, som rastvärdas. Vi har utökat antalet rastvärdar så det ska finnas en vuxen på varje sida av skolgården eftersom vi har sett i trygghetsenkäten att elever känner sig otrygga. Har vi sjuk personal och ingen som kan hoppa in, så begränsar vi ytan eleverna får vara på för att kunna ha uppsikt. Vi har bussvärdar vid alla busstationer vid våra tre skolor. Trygghetsenkäten har visat att elever kränker varandra där.

Vi kan radda upp vad vi ska göra och vilka som är ansvariga och hur och när vi följer upp det

Det här kommer vi att göra för att förebygga kränkningar i vår verksamhet

Uppmärksammas risk/plats som upplevs som otrygg och där kränkning, trakasserier eller sexuella trakasserier kan ske	Detta ska vi göra under året för att förebygga att det inträffar	Ansvariga för att åtgärderna genomförs	Datum när det åtgärderna följs upp	Datum för utvärdering
Rasterna Elmsta	Rastvärdar med gula västar på alla sidor av skolgården eller så begränsar vi skolgårdsytan för eleverna om det saknas personal.	Skolledning och personal	Vid varje terminsstart. Kontinuerligt på arbetslagsmöten.	I slutet på terminerna. Kontinuerligt på arbetslagsmöten.
Rasterna Grisslehamn	Rastvärdar på skolgården med orangea västar.	Skolledning och personal	Vid varje terminsstart. Kontinuerligt på arbetslagsmöten.	I slutet på terminerna. Kontinuerligt på arbetslagsmöten.
Rasterna Norrsund	Rastvärdar som i korridor, skolgård och uppehållsrum som roterar.	Skolledning och personal	Vid varje terminsstart. Kontinuerligt på arbetslagsmöten.	I slutet på terminerna. Kontinuerligt på arbetslagsmöten.
Buss stationerna Elmsta	Vi fortsätter med bussvärdar	Skolledning och personal	Vid varje terminsstart. Kontinuerligt på arbetslagsmöten.	I slutet på terminerna. Kontinuerligt på arbetslagsmöten.
Buss stationerna Grisslehamn skola	Vi fortsätter med bussvärdar	Skolledning och personal	Vid varje terminsstart. Kontinuerligt på arbetslagsmöten.	I slutet på terminerna. Kontinuerligt på arbetslagsmöten.
Buss stationerna Norrsund	Vi fortsätter med bussvärdar	Skolledning och personal	Vid varje terminsstart. Kontinuerligt på arbetslagsmöten.	I slutet på terminerna. Kontinuerligt på arbetslagsmöten.
Fotbollsspel på fotbollsplanen på Elmsta skola	Tydligare regler och en vuxen som närvarar och håller i leken	Skolledning och personal	Vid varje terminsstart. Kontinuerligt på arbetslagsmöten.	I slutet på terminerna. Kontinuerligt på arbetslagsmöten.
Fotbollsspel på fotbollsplanen på Grisslehamn skola	Tydligare regler och en vuxen	Skolledning och personal	Vid varje terminsstart.	I slutet på terminerna.

	som närvarar och håller i leken		Kontinuerligt på arbetslagsmöten.	Kontinuerligt på arbetslagsmöten.
Rast i Vikingalundens sporthall Norrkund skola	En lunchrast i veckan är sporthallen öppen för rastverksamhet tillsammans med pedagog.	Skolledning och personal	Vid varje terminsstart. Kontinuerligt på arbetslagsmöten.	I slutet på terminerna. Kontinuerligt på arbetslagsmöten.

När personal får kännedom om att en elev utsatts för kränkande behandling, trakasserier eller sexuella trakasserier hanterar vi det på följande sätt

Rutiner för akuta situationer

Upptäcka – steg 1

Alla vuxna som arbetar i skolan/fritidshemmet som får kännedom om att något inträffat där en elev upplever sig utsatt för kränkande behandling, trakasserier eller sexuella trakasserier ingriper för att stoppa det som sker. Har händelsen redan utspelats tar den vuxne som får informationen reda på mer fakta, vad som hänt och eventuellt vilka som varit inblandade i händelsen.

Anmäla – steg 2

Personalen anmäler snarast det som inträffat till skolans rektor eller till den som rektor utsett att ta emot anmälan. Rektor informeras samma dag eller senast dagen efter att händelsen kommit till personalens kännedom. De inblandade elevernas mentorer och ibland även skolans trygghetsteam får informationen om vad som hänt.

Bedömning – steg 3

Rektor eller den som rektor utser, gör en bedömning av det som hänt för att kunna besluta om vem som är lämplig att utreda det som inträffat. Rektor eller den person som rektor utser anmäler det som inträffat till Norrtälje kommun som är huvudman för verksamheten senast en vecka efter att efter att händelsen kommit till rektors kännedom.

Utredningen – steg 4

När utredningen påbörjas innebär det att den som ansvarar för utredningen **tar reda på vad som har hänt**. Så fort de inblandade tillfrågas om vad som hänt har en utredning påbörjats. Utredningen syftar till att ta reda på vad som hänt och om eleven har utsatt för kränkande handlingar. Om så skett ska utredaren ge förslag till åtgärder som behövs för att det inte ska hända igen. Den elev som blivit utsatt ska återfå en trygg och säker skolsituation. Utredningarna dokumenteras och diarieförs på varje skola.

Uppföljning– steg 5

Utredningen följs upp inom två veckor. Om det visar sig att eleven fortsatt utsätts för kränkningar beslutar skolan om andra mer kraftfulla åtgärder för att få kränkningarna att upphöra. Även de nya åtgärderna följs upp och arbetet fortsätter ända tills elevens situation har förbättrats.

Skolans rektor är alltid ansvarig för utredningen och uppföljningen, om en elev upplever sig utsatt för kränkande behandling, trakasserier eller sexuella trakasserier. En utredning kan ändå genomföras av alla vuxna i fritidshemmet eller i skolan till exempel en mentor, kurator eller av skolans trygghetsteam.

Alla barn/elever som varit inblandade i en händelse har rätt att tas om hand av personal oavsett om barnet/eleven blivit utsatt för kränkningar eller om hen har utsatt en kamrat för kränkande handlingar.

Arbetet med att skapa trygghet och studiero för alla elever i skolan och i fritidshemmet
Skolan och fritidshemmets verksamhet utformas så att alla elever får en miljö som präglas av trygghet och studiero. Det handlar om att bygga tillitsfulla relationer och att bedriva utbildning och undervisning av hög kvalitet.

Skolan kan komma att föra samtal med elever, sätta in stöd och olika anpassningar samt genomföra insatser tillsammans med skolans elevhälsa för att säkerställa att alla elever känner sig trygga och säkra i skolans miljöer.

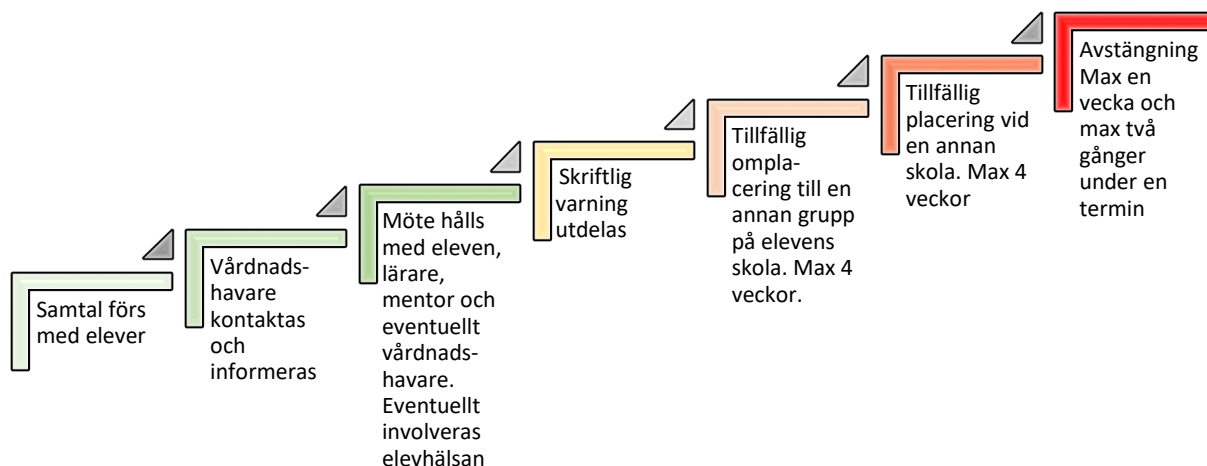
Eleverna medverkar till utformningen av skolans ordningsregler och får då kännedom om att det kan innebära konsekvenser att störa ordningen på ett sätt som medför att andra elevers trygghet och studiero hotas.

Rektor och lärare på skolan vidtar åtgärder om en elev bryter mot reglerna på ett sätt som innebär att ordningen störs eller andra elevers trygghet hotas.

Skolans personal kan komma att omhänderta föremål, besluta om utvisning ur klassrummet, besluta om kvarsittning efter skolans slut, besluta om en tillfällig omplacering eller att tillfälligt stänga av en elev som stör ordningen, hotar, är våldsam eller på något annat sätt allvarligt bryter mot skolans regler.

Om en elev skadar andra, förstör inredning eller andras egendom på skolan kan lärare och rektor besluta om tillfälliga åtgärder som kan behövas för att stoppa det som pågår. Läraren kan också visa ut en elev från klassrummet om hen stör undervisningen eller betar sig olämpligt på annat sätt.

Konsekvenstrappa som beskriver de olika steg som skolan kan ta, då en elev inte följer skolans ordningsregler och det bedöms som nödvändigt för att de övriga eleverna ska känna sig trygga och få studiero.

Polisanmälan av brottsliga handlingar

Våld, hot och skadegörelse utgör ett allvarligt arbetsmiljöproblem och i vissa fall kan rektor bedöma att det är aktuellt att polisanmäla en elev. Om det är en yngre elev som misstänks för att ha utfört en brottslig handling är det socialtjänsten som är ansvarig för att lämpliga åtgärder vidtas – inte rättsväsendet.

Vid händelser då polisen utreder om ett brott har begåtts kommer skolan oavsett att utreda och vidta åtgärder om en elev i den situationen utsatts för kränkande behandling, trakasserier eller sexuella trakasserier. I alla händelser som polisanmäls, kontaktas även socialtjänsten.

Barnperspektivet

Det finns skäl för skolan att vara återhållsam med göra polisanmälan mot barn i de yngsta elevgrupperna då polisen normalt inte genomför någon brottsutredning. Rektor genomför tillsammans med skolpersonalen bedömningen om det blir aktuellt med en polisanmälan med hänsyn till barnets bästa. Samråd med polisen kan vara en nödvändig åtgärd i vissa fall. Skolan genomför i dessa fall utredningen själv och bedömer om det finns skäl att göra en anmälan till socialtjänsten. I de fall en polisanmälan görs kommer även en anmälan till socialtjänsten att göras.

Bilaga 1

Definitioner av kränkande behandling enligt skollagen (2010:800) kap. 6

Kränkande behandling är ett uppträdande som kränker en ett barn eller en elevs värdighet och som *inte* har något samband med diskrimineringsgrunderna.

Ett barn eller en elev kan utsättas för kränkande behandling genom att:

- Hen får höra nedsättande, förnedrande och sårande kommentarer om till exempel sitt utseende, sin kropp och så vidare. Det kallas för verbala kränkningar.
- Hen blir utfrysad, hånad, ironiserad över, eller får förnedrande kommentarer på sociala medier. Det kallas för psykiska kränkningar.
- Hen blir utsatt för fysiskt våld genom till exempel slag eller knuffar. Det kallas för fysiska kränkningar.

Begreppet mobbning används inte i lagstiftningen men definieras av Skolverket som "en situation där ett barn/elev blir utsatt för upprepade kränkningar eller trakasserier".

Definitioner av trakasserier enligt diskrimineringslagen (2008:567)

Trakasserier är kränkande handlingar som kränker ett barn eller en elevs värdighet och som *har* ett samband med diskrimineringsgrunderna.

Ett barn eller en elev kan utsättas för trakasserier genom att till exempel:

- Hen kallas för n-ordet, blatte eller bög.
- Hen utesluts ur kamratgruppen på grund av sin religiösa tillhörighet
- Hen blir utsatt för fysiskt våld genom till exempel slag eller knuffar på grund av sin funktionsnedsättning

För att en handling ska definieras som kränkande behandling (mobbning) eller trakasserier krävs att handlingen utförs medvetet och med avsikt att tillfoga någon annan skada eller obehag.

Definitioner av sexuella trakasserier enligt diskrimineringslagen (2008:567)

Sexuella trakasserier är handlingar som kränker ett barns eller en elevs värdighet och som är av sexuell natur.

Ett barn eller en elev kan utsättas för sexuella trakasserier genom att till exempel:

- Hen får höra kommentarer om sin kropp som är av sexuell natur.
- Hen blir "uthängd" och förnedrad med bilder och kommentarer av sexuell karaktär som publiceras på sociala medier.
- Hen blir berörd kroppsligen på ett sätt som uppfattas vara sexuellt eller tvingad till handlingar av sexuell karaktär.

Bilaga 2

Diskriminering enligt diskrimineringslagen (2008:567)

Den som bedriver utbildning och alla de som arbetar i våra förskolor och skolor är förbjudna att diskriminera barn och elever som deltar i eller söker till våra verksamheter. Med diskriminering menas att ett barn/elev missgynnas genom att barnets rättigheter inte tillgodoses, eller att barnets rättigheter inskränkts i förhållande till övriga barns möjligheter.

Hur diskriminering kan gå till

Direkt diskriminering

Ett barn, en elev eller en grupp av barn/elever missgynnas genom att en vuxen på skolan behandlar barnet/eleven sämre än hur övriga barn/elever behandlas. Missgynnandet har samband med någon/några av diskrimineringsgrunderna.

Indirekt diskriminering

Ett barn, en elev eller en grupp av barn missgynnas genom förskolans/skolans regler är framtagna på ett sätt som framstår som neutrala men i verkligheten missgynnar en kategori av barn/elever. Personalens förhållningssätt, jargong, språkbruk eller den rådande kulturen kan också innebära ett missgynnande för en grupp av barn/elever. Missgynnandet har samband med diskrimineringsgrunderna.

Bristande tillgänglighet

Ett barn eller en elev med en funktionsnedsättning missgynnas genom att åtgärder som behövs för tillgängligheten inte genomförs. Barnet eller eleven har rätt att komma i en jämförbar situation som övriga, utifrån skäligen krav i lag och annan författning. Hänsyn måste tas till ekonomiska och praktiska förutsättningar, varaktighet, omfattning och andra omständigheter av betydelse.

Trakasserier

Ett uppträdande som kränker ett barn eller en elevs värdighet och som har samband med diskrimineringsgrunderna.

Sexuella trakasserier

Ett uppträdande som kränker ett barn eller en elevs värdighet och kränkningen är av sexuell natur.

Instruktioner att diskriminera

En vuxen på skolan har fått instruktioner av sin chef eller av någon som den vuxne står i ett lydnads- eller beroendeförhållande till som innebär att ett barn eller en elev missgynnas genom direkt eller indirekt diskriminering.

Diskrimineringsgrunderna

1. Kön – att någon är man eller kvinna
2. Könsöverskridande identitet eller uttryck – att någon inte identifierar sig som man eller kvinna eller på ett annat sätt uttrycka att hen tillhör ett annat kön än det som tilldelats vid födseln.
3. Etnisk tillhörighet – nationellt eller etniskt ursprung, hudfärg eller annat liknade förhållande
4. Funktionsnedsättning – varaktiga fysiska, psykiska eller begåvningsmässiga begränsningar av en persons funktionsförmåga.

5. Sexuell läggning – homosexuell, bisexuell eller heterosexuell läggning
6. Ålder – uppnådd levnadslängd
7. Religion- och annan trosuppfattning – olika religiösa åskådningar eller andra trosuppfattningar som till exempel ateism.

Bilaga 3

Förordningen om barns och elevers deltagande i arbetet med en plan mot kränkande behandling

I arbetet med att upprätta, följa upp och utvärdera planen mot kränkande behandling ska barn och elever medverka. Deltagandet ska anpassas efter barnens ålder och mognad. Detta regleras i skolförordningen (2006:1083)

Samband mellan skollagens och diskrimineringslagen i upprättandet av planen mot kränkande behandling, trakasserier och sexuella trakasserier

I skollagens kapitel 6, 10 § anges att om ett barn eller en elev utsätts för trakasserier eller sexuella trakasserier ska personal i förskolan/skolan hantera det på samma sätt som då ett barn/elev utsätts för kränkande behandling.

I diskrimineringslagen kapitel 2, 7 § anges att om en utbildningsanordnare får kännedom om att ett barn, elev eller studerande anser sig utsatt för trakasserier eller sexuella trakasserier är utbildningsanordnaren skyldig att utreda omständigheterna och om det krävs vidta åtgärder för att förhindra fortsatta trakasserier. I diskrimineringslagens kapitel 3, 18 § anges att utbildningsanordnaren ska ha riktlinjer och rutiner för att förhindra trakasserier och sexuella trakasserier. Dessa ska följas upp och utvärderas.

Förbud mot repressalier

Ett barn eller en elev som berättar om att en kamrat utsätts för kränkande behandling, trakasserier eller sexuella trakasserier får inte utsättas för repressalier. Det gäller också för de barn/elever som deltar i utredningar. Med repressalier menas att det är förbjudet att straffa eller hota om att straffa ett barn eller en elev som bidrar till att kränkande handlingar kommer till personalens kännedom. Förbudet regleras i skollagen och i diskrimineringslagen (skollagen kapitel 6, 11 §, diskrimineringslagen kapitel 2, 19 §)

Bilaga 4

Tips på information och material som verksamheter kan använda i sitt förebyggande arbete

Skolverket "Vad fungerar – resultat av utvärdering av metoder mot mobbning"

https://www.skolverket.se/sitevision/proxy/publikationer/svid12_5dfee44715d35a5cdfa2899/55935574/wtpub/ws/skolbok/wpubext/trycksak/Blob/pdf2517.pdf?k=2517

Rädda Barnens handbok "Stopp! Min kropp!"

<https://www.raddabarnen.se/rad-och-kunskap/foralder/stopp-min-kropp/>

Stiftelsen Allmänna Barnhuset "Dags att prata om sexuella övergrepp"

http://www.allmannabarnhuset.se/wp-content/uploads/2017/10/Handledning_A4_2017_web.pdf

<http://www.dagsattprataom.se/wp-content/uploads/2016/05/Broschyr-overgrepp-160520.pdf>

<http://www.dagsattprataom.se/vart-material/tryckt-material/>

RFSU (Riksförbundet för sexuell upplysning) "Sexuella trakasserier i skolan"

<https://www.rfsu.se/sex-och-relationer/for-pedagoger-och-yrkesverksamma/rfsu-material/>

Barnombudsmannen "Välkommen till verkligheten – barn och unga om samhällets stöd vid kränkningar och trakasserier i skolan"

<https://www.barnombudsmannen.se/globalassets/dokument-for-nedladdning/publikationer/valkommen-till-verkligheten.pdf>

Barn- och elevombudet "Arbetar mot kränkningar och mobbning"

<https://beo.skolinspektionen.se/>

SKL (Sveriges kommuner och Landsting) "Handlingsberedskap vid misstanke om brott mot barn i förskolan"

<https://webbutik.skl.se/bilder/artiklar/pdf/7585-343-7.pdf?issuusl=ignore>

Myndigheten för ungdoms- och civilsamhällesfrågor:

- "Näthat – hat på nätet"
<http://www.mucf.se/nathat-hat-pa-natet>
- "Inte ditt fel"
<http://www.mucf.se/publikationer/inte-ditt-fel>
- "Ses offline"
<http://www.mucf.se/publikationer/ses-offline>
- "Youmo i praktiken- vägledning att prata med unga nyanlända om frågor som rör hälsa, sexualitet och jämställdhet"
<https://www.mucf.se/publikationer/youmo-i-praktiken>

Jag vill veta "Brott på internet"

<https://www.jagvillveta.se/14-17-ar/vad-har-hant/brott-pa-internet>

Brottsoffermyndigheten – information om samtyckeslagen

<https://www.frivilligtsex.se/>